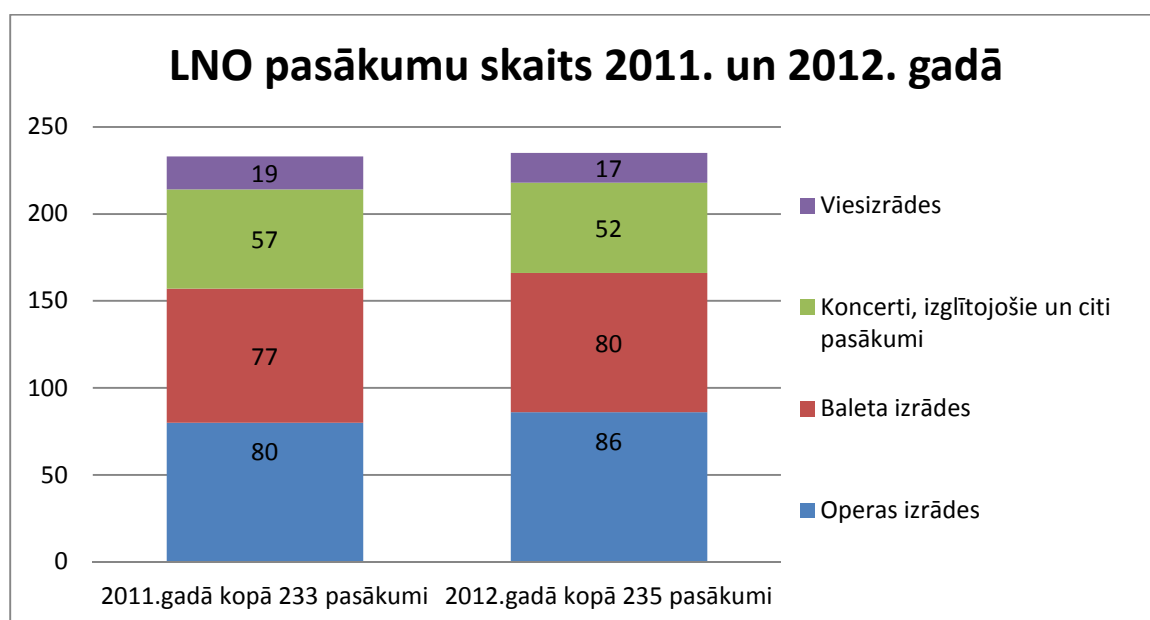

Vadības ziņojums

Darbības rezultāti 2012. gadā

2012. gadā VSIA „Latvijas Nacionālā opera” (LNO) ir īstenojusi bagātīgu māksliniecisko programmu, kā arī veikusi uzņēmuma tālākās attīstības plāna izstrādāšanu, kas balstīts gan uz uzņēmuma pārvaldības restrukturizēšanu, gan finansējuma modeļu pārskatīšanu. Kopumā LNO izrādījusi 235 izrādes un koncertus, no tiem 218 pasākumi notikuši Latvijas Nacionālās operas zālēs, un 17 pasākumi pulcējuši skatītājus LNO viesizrāžu ietvaros. Latvijas Nacionālās operas telpās notiekošās operas un baleta izrādes, koncertus un citus LNO organizētus mākslas pasākumus 2012. gada laikā noskatījušies 156 693 skatītāji.

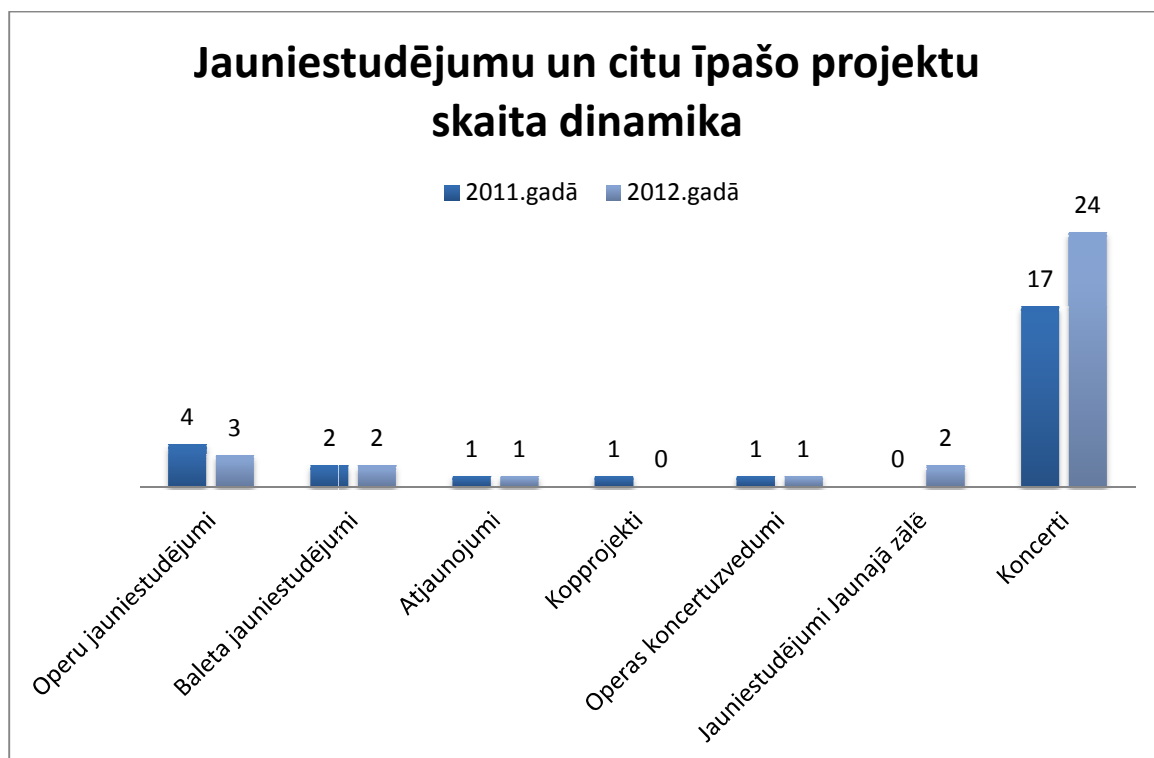
Kopējā izrādīto pasākumu skaita ietvaros 2012. gadā 42 pasākumi veltīti bērnu un jauniešu auditorijai, kas pulcējuši 29 670 skatītājus. Kopumā LNO 2012. gadā savā repertuārā iekļāvusi 35 operas un baleta iestudējumus.

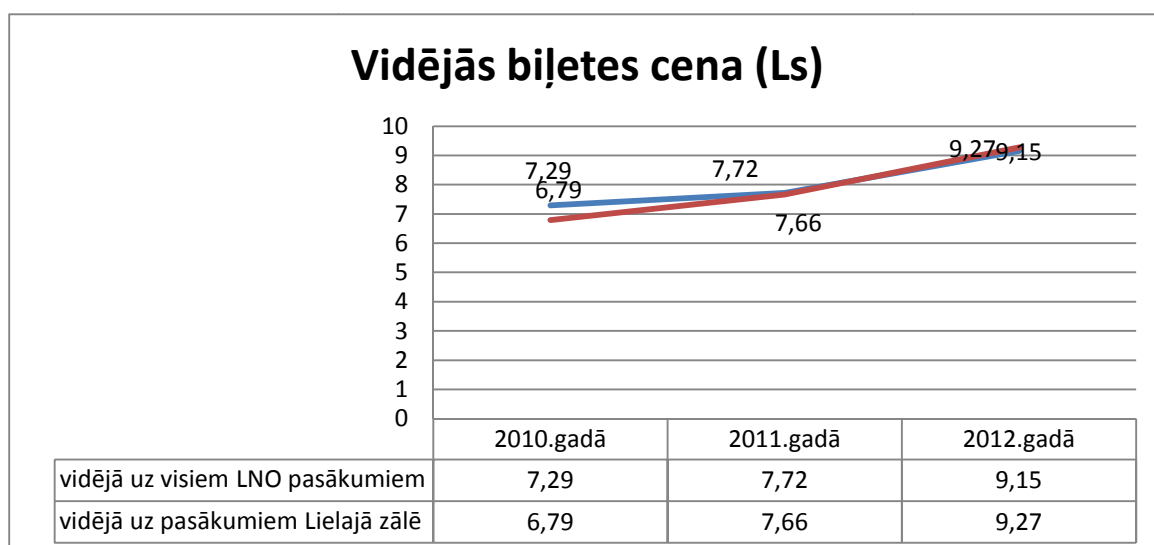
Lielajā zālē LNO izrādījusi 86 operas izrādes, 80 baleta izrādes un 18 citus pasākumus, tai skaitā koncertus, koncertiestudējumus, kā arī multimediālo projektu „Kara daba”, kas iestudēts sadarbībā ar Dānijas producentu apvienību „Hotel Pro Forma”. LNO Jaunajā zālē skatītāji pulcējušies uz astoņiem izglītojošiem pasākumiem („Sarunas pirms pirmizrādes”), 12 bērnu pasākumiem („Spēlēsim Operu!” un „Mūzikas skaņas”), skatītāju plašu atzinību ieguvušā koncertiestudējuma „Cantando Y Amando” 6 izrādēm (iestudējums saņēmis Lielo Mūzikas Balvu 2012 nominācijā „Gada iestudējums”). Jaunajā zālē notikuši arī divi baleta žanram veltīti pasākumi – klasiskā un laikmetīgā baleta vakars „Iespējams II”, kā arī Jauno horeogrāfu baleta vakars. LNO Beletāžas zālē 2012. gadā notikuši seši koncerti.

2012. gadā repertuāru papildināja pieci jauniestudējumi uz LNO Lielās skatuves, tai skaitā trīs operu jauniestudējumi: P. Čaikovska „Mazepa”, G. Doniceti „Lucia Di Lammermoor”, A. Dzenīša „Dauka”, un divi baleta jauniestudējumi: L. Minkusa „Bajadēra” un „Otello” A. Sigalovas horeogrāfijā. Papildus LNO 2012. gadā uz Lielās skatuves uzveda N. Rimskā-Korsakova operas „Cara līgava” koncertiestudējumu ar I. Kalnu titullomā, kā arī Dž. Pučīni operas „Toska” iestudējuma atjaunojumu. Savukārt Jaunajā zālē 2012. gadā tika iestudēti bērnu un jauniešu

auditorijai veltīts uzvedums „Mūzikas skaņas” un solistes Ilonas Bageles monoizrāde „Cantando Y Amando” ar A. Pjcollas mūziku.

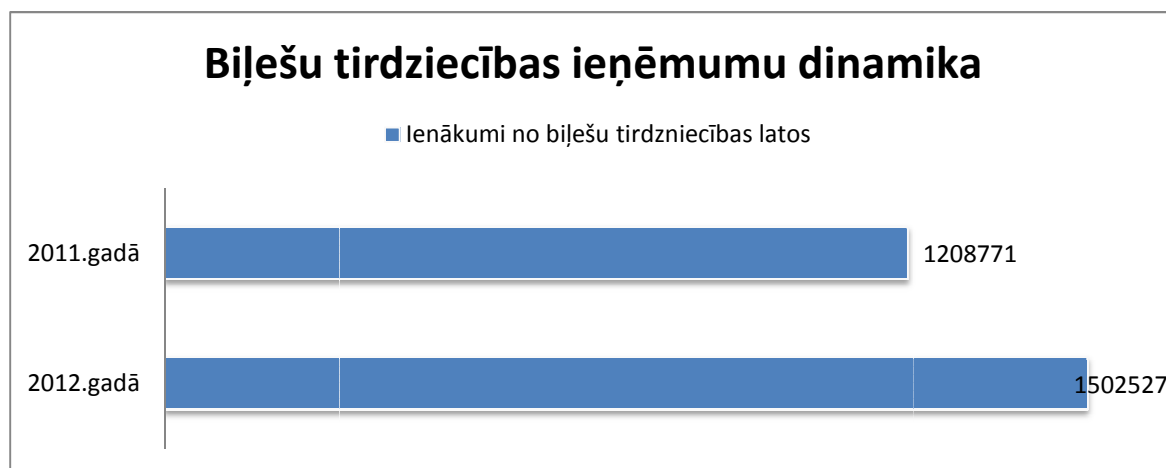

Nosakot biļešu cenu politiku, LNO turpināja biļešu cenu pakāpenisku paaugstināšanu, ņemot vērā Latvijas iedzīvotāju pirktspējas rādītāju kāpumu. Pirmizrāžu biļešu cenas 2012. gadā izrādēm bijušas no 5 līdz 45 latiem, savukārt repertuāra izrādēm – no 1,5 līdz 37 latiem. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, 2012. gadā vidējā biļešu cena pasākumiem LNO Lielajā zālē augusi no Ls 7,66 līdz Ls 9,27. Vienlaikus ar biļešu cenu paaugstināšanu LNO turpina īstenot dažādas atbalsta programmas sociāli jūtīgākajiem sektoriem – pensionāriem, studentiem un skolēniem, garantējot LNO pasākumu pieejamību plašai auditorijai.

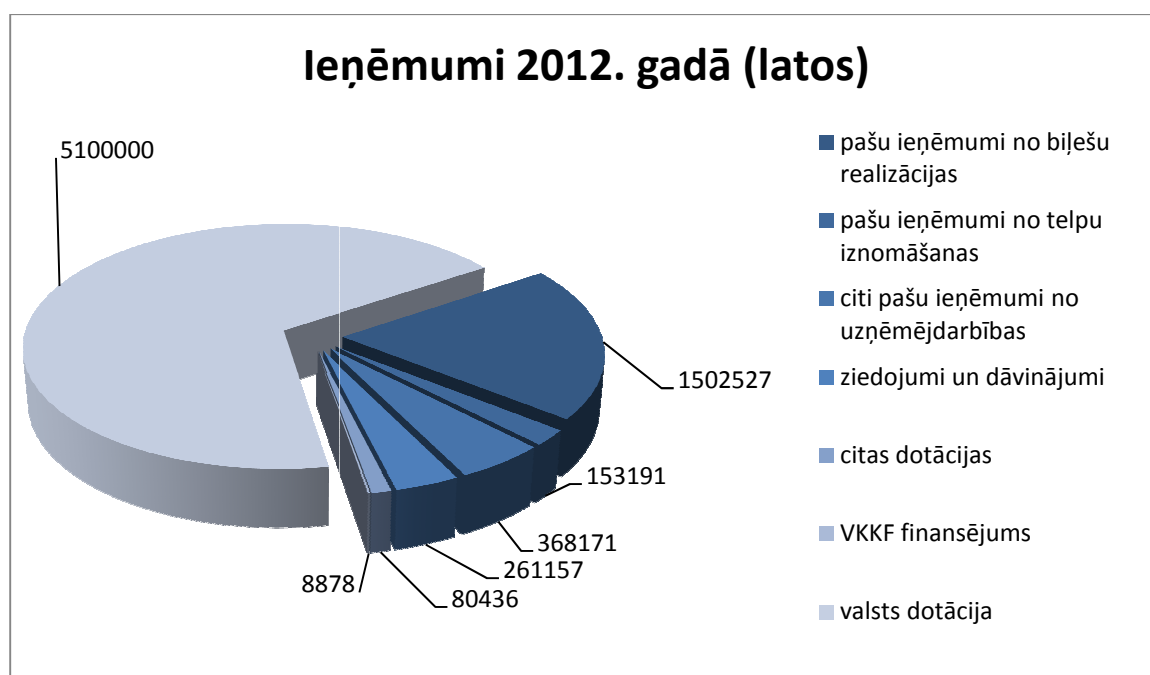
2012. gadā biļešu cenu noteikšanas politika nodrošinājusi stabilu LNO apmeklētāju skaitu, kas saglabājies iepriekšējā gada līmenī (156 628 skatītāji 2011. gadā un 156 693 skatītāji 2012. gadā),

kā arī ieņēmumu no biļešu realizācijas pieaugumu (no 1 208 771 Ls 2011. gadā uz 1 502 527 Ls 2012. gadā).

2012. gadā LNO rīkotajiem pasākumiem bija sekojoši apmeklētības rādītāji – pasākumiem Lielajā zālē – 86 %, Jaunajā zālē – 91 %, Beletāžas zālē – 75 %. Vidējais apmeklētības rādītājs visiem LNO rīkotajiem pasākumiem 2012. gadā bija 86 %. Lai operas un baleta izrādes varētu baudīt arī sociāli visneaizsargātākie Latvijas iedzīvotāji, LNO aktīvi darbojās labdarības programmās, atvēlot tām gada laikā 3 553 bezmaksas biļetes uz 60 izrādēm.

2012. gadā LNO saņēmusi valsts dotāciju Ls 5 100 000 apmērā, kā arī spējusi piesaistīt pašu ieņēmumus no uzņēmējdarbības Ls 2 285 046 apmērā. Papildus 2012. gadā LNO saņēmusi citas dotācijas kopumā Ls 80 436, tai skaitā dotāciju no valsts budžeta līdzekļiem starpvaldību sadarbības programmas īstenošanai, organizējot LNO viesizrādes Maskavā, līdzekļus neparedzētiem gadījumiem ugunsdzēsības sistēmas uzstādīšanai, kā arī līdzfinansējumu ES atbalstītās Eiropas Operu akadēmijas tīkla programmas ietvaros. 2012. gadā Valsts Kultūrkapitāla fonds ir finansējis LNO iesniegtos projektus Ls 8 878 apmērā.

2012. gadā LNO ir veikusi uzņēmuma tālākās attīstības plāna izstrādāšanu, kas balstīts gan uz uzņēmuma pārvaldības restrukturizēšanu, gan arī finansēšanas modeļu pārskatīšanu. 2012. gadā ar LR Kultūras ministrijas atbalstu tika veikts LNO funkciju audits. Ņemot vērā funkciju audita rezultātus, Kultūras ministrija un LNO izstrādāja LNO turpmākās saimnieciskās darbības un mākslinieciskās darbības trīs finansēšanas modeļus, no kuriem LR Ministru kabinets atbalstīja attīstības modeļa īstenošanu.

Nefinanšu rādītāji

2012. gadā Latvijas Nacionālā baleta trupa atzīmēja savu 90. jubileju, kurai par godu 2012. gada 15. decembrī tika rīkots Baleta Galā koncerts ar mākslinieciski spilgtu un daudzveidīgu programmu.

2012. gadā tika izstrādāti un virzīti Saeimā Latvijas Nacionālās operas likuma grozījumi, kas paredz LNO pārvaldes modeļa maiņu, paplašinot LNO valdi no viena uz trim valdes locekļiem.

Sākot jau no 2010. gada, LNO veiksmīgi iekļaujas Eiropas Operu akadēmiju tīklā, kas Eiropas operateātru vidū īsteno regulāras sadarbības programmas jauno izpildītājmākslinieku izaugsmes veicināšanai. Paplašinot LNO kultūrizglītojošo darbu, 2012. gadā tika nodibināta Operas akadēmija, kuras ietvaros tiek organizēta plaša programma jauno izpildītājmākslinieku profesionālās kvalifikācijas pilnveidei – meistarklases Latvijā un ārvalstīs, kā arī Operas akadēmijas studentu koncerti. 2012. gadā notika divi jauno izpildītājmākslinieku koncerti Eiropas Operu akadēmijas tīkla programmas ietvaros.

Aktīvs darbs ieguldīts publikas izglītošanā, informēšanā un piesaistīšanā, operas un baleta kā žanru izskaidrošanā un popularizēšanā. LNO mākslinieki devās divās ārzemju viesizrādēs ar baleta iestudējumiem: Itālijā tika izrādīts „Sapnis vasaras naktī”, savukārt, Somijā Latvijas Nacionālā baleta trupa izrādīja izrādi „Riekstkodis”. Kopumā LNO ārvalstu viesizrāžu laikā tika sniegtas astoņas baleta izrādes. LNO izrādes ārpus Latvijas robežām 2012. gadā pulcējušas 11 800 skatītājus.

Lai nodrošinātu LNO izrāžu pieejamību valsts reģionos, 2012. gadā LNO bijusi astoņās viesizrādēs Latvijā, viesojoties Preiļos ar uzvedumiem „Cantando Y Amando” un „4 pasaules. 4 stihijas”, Ventspilī izrādot vienu baleta izrādi un vienu operas izrādi („Gaišais strauts” un „Seviljas bārdzīnis”), Cēsīs izrādītas divas operas izrādes „Seviljas bārdzīnis”, Daugavpilī – iestudējums „Cantando Y Amando”, savukārt Madonā un Valkā katrā sniegts viens LNO izpildītājmākslinieku koncerts. Kopumā LNO izrādes, kas notikušas Latvijā ārpus pastāvīgajām teātra telpām Aspazijas bulvārī 3, Rīgā, 2012. gadā pulcējušas 4 475 skatītājus.

2012. gadā LNO personāla struktūrā izmaiņas netika veiktas, kopējais amata vietu skaits bija 574 amata vietas. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, vidējās amata algas apmērs 2012. gadā nedaudz pieaudzis, proti, 2011. gadā vidējā amata alga bija Ls 459, savukārt 2012. gadā vidējā amata alga bija Ls 472. Vidējā darba izpērna LNO pastāvīgi nodarbinātajiem darbiniekiem 2012. gadā bija Ls 535.

Mākslinieciskās attīstības plāni

2013. gada vasarā, kad opermūzikas pasaule atzīmēs R. Vāgnera divsimtgadi, plānota operas desmitgades vērienīgākā projekta „Nībelunga gredzens” pilnīga īstenošana – visu tetraloģijas daļu izrādīšana Rīgas Operas Festivāla ietvaros.

Tādējādi 2013. gadā LNO repertuāra politika tiek balstīta uz trīs izcilo komponistu jubilejām, ko svinēs visa muzikālā pasaule – Riharda Vāgnera 200 gadu jubileju, Džuzepes Verdi 200 gadu jubileju un Bendžamena Britena 100 gadu jubileju.

2013. gadā par godu Dž. Verdi 200 gadu jubilejai tiek plānots operas „Makbets” jauniestudējums, bet B. Britena 100 gadu jubileja tika atzīmēta ar bērnu operas „Spēlēsim operu „Mazais skursteņslauķis!” iestudēšanu.

2013. gadā LNO plāno plašu viesizrāžu programmu. Starpvaldību kultūras apmaiņas programmas ietvaros 2013. gada februārī norisinājās LNO viesizrādes Maskavā Krievijas Lielajā akadēmiskajā teātrī (divas G. Doniceti operas „Lucia Di Lammermoor” un divas P. Čaikovska „Jevgeņijs Onegins” izrādes). 2013. gada maijā paredzēta LNO viesošānās Bidgoščā (Polija) ar V. A. Mocarta operas „Dons Žuans” iestudējumu. 2013. gada maijā LNO dosies viesizrādēs uz Omānu (Apvienotie Arābu Emirāti) ar R. Vāgnera operas „Klīstošais holandiešu” divām izrādēm. 2013. gada rudenī LNO viesosies Makao (Ķīnas Tautas Republika) ar Dž. Verdi operas „Aīda”, Dž. Verdi „Rekviēma” un R. Vāgnera operas „Reinas zelts” iestudējumiem.

2013./2014. gada sezonu iecerēts atklāt ar krāšņu koncertu, kas veltīts LNO ēkas 150. gadadienai. Ēkas vēsture aizsākās 1863. gada 29. augustā. Jubilejas koncertā līdzās LNO solistiem, korim, orķestrim un Latvijas Nacionālajam baletam uzaicināti piedalīties arī ievērojamākie latviešu izcelsmes skatuves mākslinieki, kas guvuši starptautisku atzinību un uzstājās uz ārvalstu skatuvēm, kā arī viesi, kas aizvadīto sezonu gaitā visbiežāk kuplinājuši LNO repertuāru.

2014. gads ir Rīgas Eiropas kultūras galvaspilsētas gads, un tajā iecerēts LNO repertuārā iekļaut vairāku latviešu autoru jaundarbu pirmatskaņojumus, tai skaitā A. Maskata operu „Valentīna”, K. Pētersona operu „Šahs”, J. Karlsona baletu „Karlsons lido...” u. c.

Ar viesrežisori Kirstenu Dēlholmu 2012. gadā tika turpināta iepriekš uzsāktā sadarbības projekta „Rīga Rienci” izstrāde, kas balstīts R. Vāgnera operā „Rienci” un pieminētu šīs operas tapšanas vēsturisko saistību ar Rīgas pilsētu. Projekts iecerēts kā viens no Rīgas kā Eiropas Kultūras galvaspilsētas programmas notikumiem 2014. gadā.

Savukārt, atzīmējot Latvijas *prezidentūru Eiropas Savienības Padomē* 2015. gadā, LNO plāno atklāt Rīgas Operas Festivālu ar E. Ešenvālda operas „Iemūrētie” pasaules pirmizrādi.

Saimnieciskā darbība un attīstības plāni

2012. gada vasarā LR Ministru kabinets atbalstīja investīciju piešķiršanu LNO skatuves mehānismu vadības sistēmas modernizēšanai – kopumā Ls 1 500 000. Šo investīciju piešķiršana tika paredzēta divos etapos, proti, Ls 650 000 no valsts budžeta līdzekļiem tika piešķirti 2012. gada otrajā pusgadā, savukārt Ls 850 000 plānots piešķirt konkrētā mērķa izpildei 2013. gadā.

2012. gada nogalē atklāta konkursa rezultātā LNO skatuves vadības sistēmas modernizēšanas veikšanai tika izvēlēts Holandes uzņēmums „Trekverk”, tādējādi tika veiksmīgi uzsākta investīciju programmas apgūšana un teātra skatuves mehānismu vadības sistēmas ražošana.

2013. gadā paredzēts rīkot papildus nepieciešamās iepirkumu procedūras, kas saistītas ar LNO Lielās skatuves apgaismošanas tehnikas atjaunošanu. Jauno LNO skatuves iekārtu uzstādīšana paredzēta 2013. gada vasarā – starpsezonu laikā, tādējādi īstenojot LNO vēsturiskās skatuves tehniskā aprīkojuma modernizēšanu.

Pateicoties ziedotājam „Metlife Amplico”, 2012. gadā LNO īstenoja īpašu projektu – apmeklētāju lifta izbūvi LNO vēsturiskajā ēkā ar mērķi padarīt gan operas un baleta mākslu, gan arhitektūru pieejamu cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

Lai īstenotu LNO apsaimniekošanas funkciju pilnveidi, 2012. gadā nogalē LNO noslēdza līgumu ar VAS „Valsts nekustamie īpašumi” par zemes un ēku kompleksa ilgtermiņa nomu LNO ražojošo cehu un noliktavu kompleksa iekārtošanai Rīgā, Lubānas ielā. Tāpēc 2013. gadā LNO plāno ilgtermiņa ieguldījumus Lubānas ielas kompleksa apsaimniekošanā, pielāgojot un attīstot ražojošo cehu un noliktavu kompleksu LNO darbības specifikai.

LNO ir izstrādājusi LNO personāla atalgojuma līmeņa pakāpenisku paaugstināšanu, vispirms paredzot pilnas noslogotības atjaunošanu visām struktūrvienībām, kurām ekonomiskās lejupslīdes periodā tika noteikta nepilna laika nodarbinātība (0,85 slodze).

Atbilstoši LNO iestudējumu sagatavošanas ciklam, darbs pie jauniestudējuma tiek uzsākts 13 mēnešus pirms pirmizrādes. Tāpēc LNO jau 2012. gadā ir uzsākusi apgrozāmo un pamatlīdzekļu iegādi, kas paredzēti 2013. gada jauniestudējumu sagatavošanai. Ņemot vērā 2013. gadā plānoto intensīvo LNO viesizrāžu grafiku, jau 2012. gada pēdējā ceturksnī LNO veikusi virkni sagatavošanās darbu veiksmīgai viesizrāžu norisei.

2012.gadā LNO ir izdevies stabilizēt kreditoru parādu stāvokli uz 31.12.2012., ņemot vērā papildus piešķirto valsts dotāciju 2012.gada 4.ceturksnī 650 000 Ls apmērā. Tika dzēsti kavētie piegādātāju rēķinu parādi, kā arī autortiesību, licenču līgumu un autordarbu maksājumi.

Finanšu vadības riski

Analizējot finanšu vadības riskus LNO, jāņem vērā vairāki faktori:

- LNO budžeta plānošana – pastāvīgais finanšu vadības risks: budžets tiek veidots tikai vienam gadam, savukārt repertuāra un mārketinga aktivitāšu plānošana notiek daudz plašākā, vairāku gadu perspektīvā. Finansiālā nenoteiktība un neparedzētie apstākļi, kas var iespaidot katra konkrētā gada budžeta apstiprināšanu, var būtiski ietekmēt LNO finansiālos rezultātus un radošos plānus.
- Budžeta dotācijas neatbilstība tirgus sadārdzinājumam – LNO mākslinieciskās darbības izmaksas LNO sedz no pašu piesaistītajiem līdzekļiem, savukārt valsts budžeta dotācija nepieciešama LNO pastāvīgi nodarbināto darbinieku atlīdzības izmaksu un ēkas uzturēšanas izmaksu segšanai. Lai arī valsts dotācijas apmērs 2012. gadā ir ticis palielināts, tā apmērs nav samērojams ar komunālo pakalpojumu tarifu sadārdzinājumu, kā arī patēriņa cenu kāpumu. Uzņēmumā nodarbināto darbinieku atalgojuma līmenis daudzās profesijās ir zemāks kā vidējie etalonrādītāji attiecināmajā darba tirgū. Tas veicina augsti kvalificētā darba spēka aizplūšanu, kas savukārt nozīmē mākslinieciskās kvalitātes kritumu. Saglabājot atalgojuma līmeņa zemos rādītājus, iespējami streika draudi, kas var novest pie teātra darbības vispārējas paralīzes un būtiskas ieņēmumu samazināšanās.

Turpinās darbs pie jaunas finanšu uzskaites politikas saistībā ar izdevumu atzīšanu pārskata gadā un uzņēmumu attīstības izmaksām.

Plānojot 2012. gada darbību, liela uzmanība tiks pievērsta tam, lai kopējie saimnieciskās darbības ieņēmumi pārsniegtu izdevumus, nepieļaujot pašu kapitāla samazināšanos.

Finanšu darbības attīstības plānošana

Lai attīstītu finanšu darbību LNO, paredzēts darboties vairākos virzienos:

- Ziedojumu un reklāmdevēju piesaiste – neraugoties uz valsts ekonomisko situāciju, 2012. gadā LNO apliecināja, ka ar veiksmīgu repertuāra politiku un precīzu mārketinga stratēģiju ir iespējams panākt stabilu atbalstu no esošajiem sadarbības partneriem, kā arī piesaistīt jaunus.
- Repertuāra politika – repertuārs tiek veidots, ne tikai vadoties no mākslinieciskās daudzveidības, bet arī domājot par aktualitātēm sadarbības partneru piesaistē un plašākas sabiedrības interesēm.

Uz 31.12.2012. sabiedrības īstermiņa kreditori pārsniedz apgrozāmos līdzekļus par Ls 894 887. Tādējādi maksāspējas nodrošināšanai un finansiālā stāvokļa stabilizēšanai ir nepieciešama cieša sadarbība ar valsti un Rīgas pilsētas domi.

Jāturpina veiksmīgi uzsāktā komunikācija ar valsti, argumentējot nepieciešamību palielināt valsts dotācijas apmēru, kas nepieciešams LNO darbības attīstīšanai un Latvijas Nacionālās operas likumā noteikto LNO funkciju pilnvērtīgai izpildei, atbilstoši izstrādātajam ilgtermiņa LNO attīstības scenārijam. Pretējā gadījumā bez valsts dotācijas palielinājuma ir apdraudēta iespēja nodrošināt LNO darbību pēc repertuāra teātra pamatprincipiem. Savukārt pēkšņa teātra darbības modeļa maiņa neatgriezeniski izjauktu LNO izpildītājmākslinieku lielos ansambļus un novestu pie Latvijas labāko izpildītājmākslinieku aizplūšanu no valsts Eiropas brīvā darba tirgus ietvaros.

Priekšlikumi par sabiedrības peļņas izlietošanu vai zaudējumu segšanu

2012. finanšu gadu LNO noslēdza ar 126 125 Ls peļņu. Saskaņā ar Komerclikumu un Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumu LNO valde ar dalībnieku sapulces atbalstu plāno no 2012. gada peļņas segt iepriekšējo periodu zaudējumus.

Notikumi pēc pārskata gada pēdējās dienas

No pārskata gada beigām līdz šodienai nav notikuši nekādi svarīgi notikumi, kas varētu būtiski ietekmēt gada pārskata novērtējumu.